

Marta en Maria

Ik wilde vandaag met jullie stilstaan bij het verhaal van Marta en Maria. Ik moest daar de afgelopen periode meerdere keren aan denken en het leek me een geschikte geschiedenis voor deze dienst midden in de week. Om twee redenen.

- Allereerst, ik denk dat als je het aan tien Nederlanders vraagt in wie ze zichzelf herkennen, je negen keer het antwoord krijgt: Marta. We zijn bezige bijtjes en we lopen soms als kippen zonder kop achter onze verplichtingen aan. Je wilt thuis de boel draaiende houden, je hebt een baas die je op de kop zit, je wilt ook je sociale leven natuurlijk niet verwaarlozen en dan heb je al die andere verplichtingen die hobby's met zich meebrengen niet eens meegerekend. We zijn allemaal bezige bijtjes, druk met van alles en nog wat. Allemaal Marta's...
- Daarnaast laat Jezus ons in dit verhaal nadenken over de vraag: wat is nou echt belangrijk? Waar draait het nou om? Volgens Jezus heeft alleen Maria het deel gekozen dat noodzakelijk is, maar welk deel is dat dan? Wat is het meest noodzakelijke in ons leven?

Wat is er aan de hand met Marta?

Laten we eerst maar eens gaan kijken naar Marta. Marta is de vrouw deze huizes en zij ontvangt Jezus in haar woning.

Marta weet wel wat ze moet doen als Jezus bij haar thuis komt: zorgen voor een gastvrij onthaal. Marta haalt alles uit de kast om Jezus te verzorgen en een goed welkom te geven. Is dat verkeerd? Dat is toch juist heel mooi...

Oh zeker, en daar zal Jezus niet anders over gedacht hebben. Het punt is *niet* dat het *verkeerd* is wat Marta doet. Het punt is niet dat Jezus zegt: *je moet niet zo hard werken en eens even rustig aan doen*. **Nee, het probleem van Marta zit 'm niet in haar handen, maar in haar hart**. Lukas schrijft van Marta dat ze *'helemaal in beslag genomen werd door de zorg voor haar gasten'*. Marta was als het ware een gevangene geworden van haar verlangen om het Jezus en zijn leerlingen naar de zin te maken. Ze kon aan niets of niemand anders meer denken. Dat is het punt. Ze gaat helemaal op in wat ze doet, zodat ze geen oog meer heeft voor anderen, zelfs geen oog meer heeft

voor Jezus. Dus met al haar goede bedoelingen gebeurt hier het tegenovergestelde van wat ze verlangde: **ze wilde Jezus welkom heten in haar huis en in haar leven, maar ze is gevangen in zichzelf en kan daarom Jezus niet ontmoeten**.

Eerlijk gezegd denk ik dat we onszelf op een bepaalde manier hier allemaal wel in kunnen herkennen, of we nou geloven of niet. Wij kunnen soms ook gevangen zitten, in beslag genomen worden door onze activiteiten. Dan doen we de dingen die we doen en dan gaan we daar zo in op dat we geen tijd meer hebben voor anderen om ons heen: voor ons gezin, voor onze ouders die ouder worden, voor onze burens, voor onze collega's die hulp nodig hebben. Denk aan een verjaardag: je bent de hele tijd heen en weer aan het rennen, maar hebt daarvoor geen tijd voor je gasten.

Drie karakteristieken van een 'in beslag genomen' iemand

Ik stel voor dat we nog even verder inzoomen op Marta en dan zijn er volgens mij drie dingen die opvallen:

► Het eerste waar ik op wil wijzen is dat een dergelijke houding afstand creëert ten opzichte van anderen. Kijk maar naar Marta. Zij is zo druk bezig met 'dienen' dat ze neerkijkt op Maria die alleen maar zit te zitten. Marta is druk bezig en Maria doet niets. Dat is het beeld dat Marta heeft. M.a.w. zij slooft zich uit, doet haar best en dat is lovenswaardig, terwijl Maria aan nietsnutten is en dat is verschrikkelijk verkeerd. M.a.w.: Marta is goed en Maria is fout. Dat is wat er met mensen gebeurt als ze zich helemaal in beslag laten nemen door hun eigen bezigheden en hun eigen zorgen. Dan gaan we onszelf vergelijken met anderen. Dan hebben we het idee dat alleen datgene wat *wij* doen belangrijk is en ertoe doet, terwijl de anderen eigenlijk maar lopen te nietsen. Of in ieder geval: niet iets belangrijks doen. En daarmee verheffen we onszelf boven de ander en laten we merken dat die onder ons staat. Let wel: dat kan dus ook heel goed in de kerk.

► Het tweede heeft daarmee te maken: in beslag genomen worden door je eigen bezigheden zorgt ervoor dat je jezelf isoleert. Niet alleen kom je tegenover anderen te staan, je schermt jezelf ook van anderen af. Kijk maar naar Marta: ziet u niet dat mijn zuster mij alles *alleen*

laat doen!? Marta heeft de indruk dat ze er alleen voor staat. Dat alles op haar neerkomt. Zij is er verantwoordelijk voor dat alles draaiende blijft, zij is de spil om wie alles draait, zij is de onmisbare schakel..., maar ze is wel alleen. En uiteindelijk: als je een gevangene blijft van je eigen bezigheden, dan word je een eenzaam mens.

Eigenlijk zie je in de twee dingen die ik genoemd heb wat de Bijbel ons probleem noemt heel duidelijk terug. Ons probleem - zeg maar *zonde* - is dat we ons zelf verheffen boven anderen en dat we onszelf van anderen afschermen. Zonde maakt diep van binnen hoogmoedig, maar ook eenzaam.

► Maar ik zou nog een derde karakteristiek noemen van de Marta-houding. Een karakteristiek die geldt voor leerlingen van Jezus. Althans: mensen die leerlingen willen zijn. Want moet je kijken waar de houding van Marta uiteindelijk toe leidt: naar een verbale uitval in de richting van Jezus. Ze wordt boos op Jezus: 'Kan het u niet schelen.' Felle woorden, woorden waarmee ze zichzelf tegenover Jezus zet! De houding van Marta zorgt er dus niet alleen voor dat ze zichzelf boven Maria plaatst en isoleert van haar omgeving, maar uiteindelijk daarin dat ze tegenover Jezus komt te staan. Ze had Jezus gastvrij willen ontvangen, maar werd in beslag genomen door haar bezigheden en nu is ze bijna een vijand van Jezus geworden. In haar eigen huis. Even voor de helderheid: hier zien we duidelijk dat wanneer er in ons leven iets niet goed zit in onze relatie met anderen, dat dat z'n weerslag heeft op onze verhouding tot God. Marta is boos op haar zus Maria, maar haar boosheid maakt dat ze zich van God verwijderd.

De reactie van Jezus

Wat doet Jezus? Wordt Hij boos? Nee, Jezus doorbreekt de zelfgekozen gevangenis van Marta met het evangelie. Het enige geneesmiddel dat er is.

Marta, Marta, zegt Jezus. En als Jezus dat zegt dan is dat geen ergernis, waarbij Hij de tweede keer haar naam extra hard en geïrriteerd uitroept. Nee, door twee keer haar naam te noemen wil Jezus door de korst van drukte en eenzaamheid heen breken. Marta, Marta. Twee keer wordt haar naam genoemd door Jezus Christus. De eerste keer om haar aandacht te krijgen, de tweede keer om met Zijn stem tot haar hart door te dringen. Ze was bezig met het verzorgen van Jezus, niet met het luisteren naar Jezus. Dat moet ze nu gaan leren.

Één ding is slechts nodig, en Maria heeft het goede deel gekozen en dat zal haar niet worden ontnomen. We moeten die woorden van Jezus op onszelf in laten werken. Wat zegt Jezus hier nu eigenlijk? Zegt Hij dat je als Jezus in de buurt is niets meer hoeft te doen? Dat je niet

meer hoeft te werken, dat je niet meer hoeft te zweten? Hebben alle mensen die liever lui dan moe zijn vandaag een preek speciaal voor hen?

Nee, helemaal niet. Jezus eindigt zijn zin met de woorden: *en dat zal haar niet worden afgenomen.* M.a.w. dat deel dat Maria gekozen heeft is niet iets dat ze zelf heeft gemaakt of bereikt. Het deel van Maria - dat beste deel - is een deel dat niet in je eigen handen ligt om te krijgen of te verliezen. Dat kan je alleen gegeven worden. Dat kan je alleen afgenomen worden. Dat is geen prestatie, geen beloning die je ontvangt, omdat je zo keihard gewerkt hebt, maar een geschenk. Een geschenk dat je alleen maar ontvangt als je je leven oriënteert op God en Zijn rijk. Dat heeft Maria gekozen door te luisteren naar Jezus...

- Marta moet leren dat God dienen niet betekent: zo hard mogelijk rennen, maar eerst maar eens ontvangen.
- Marta moet leren dat God en zijn koninkrijk dienen niet betekent dat je jezelf constant vergelijkt met anderen, maar dat het betekent dat je eerst naast anderen gaat zitten om te luisteren naar Jezus.
- Marta moet leren dat ze er niet alleen voor staat, maar dat ze onderdeel is van een gemeenschap die ontstaat waar mensen zich eerst door Jezus laten onderwijzen.
- Marta moet leren dat het leven niet bestaat uit presteren, beter je best doen, competitie, of wat dan ook..., maar uit ontvangen, klein durven worden, leren luisteren, echt willen ontmoeten.

Dat geldt voor ons allemaal: je dient God en zijn koninkrijk niet door zoveel mogelijk van jezelf te geven om dan zijn liefde te ontvangen. Nee, **je dient Jezus het best als je eerst leert te ontvangen.** Als je eerst de tijd neemt om hem te ontmoeten. Waarom? **Omdat God in Jezus alles gegeven heeft!** Omdat Jezus zijn eigen leven gegeven heeft! En dat mag je ontvangen...Zijn genade, Zijn liefde, Zijn zorg, Zijn wijsheid, Zijn kracht, niet gebaseerd op jouw presteren, op jouw zweet, maar op Zijn gevende liefde. Om van daaruit te kunnen dienen, kunnen zorgen, soms kunnen rennen.

Tenslotte

Ik sluit af: ik hoop dat jij wordt (of blijft) als Maria. Aan de voeten van Jezus leren wat het betekent om te leven van genade. Leren wat het betekent om niet in jezelf vast te zitten, maar bevrijd te worden door wat Hij gedaan heeft. Keer op keer. Niet moe worden om van Hem te leren. En dat we als Maria onze handen uit de mouwen steken. **Niet uit angst of egoïsme, maar omdat Jezus ons in gang zet en uit dankbaarheid.**